

Dabas, Zlinszky-kúria

Építéstörténeti tudományos dokumentációja értékleltárral

2021

Dabas, Zlinszky-kúria, Kossuth L. u. 87.
(műemléki törzsszám: 6975, azonosító: 6984, hrsz.: 4531)

Építéstörténeti tudományos dokumentáció értékleltárral a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. mellékletében előírt tartalommal

I. Adatok, bevezetés-(68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet 3. melléklet 1., és 3.1.1. pontok szerint) 2

II. Történet a szakirodalom és a források tükrében, az építéstörténet főbb szakaszait illusztráló válogatott képi források, a felhasznált irodalom és a források jegyzéke -(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.2.-4., 3.1.9-10. pontok szerint) 3

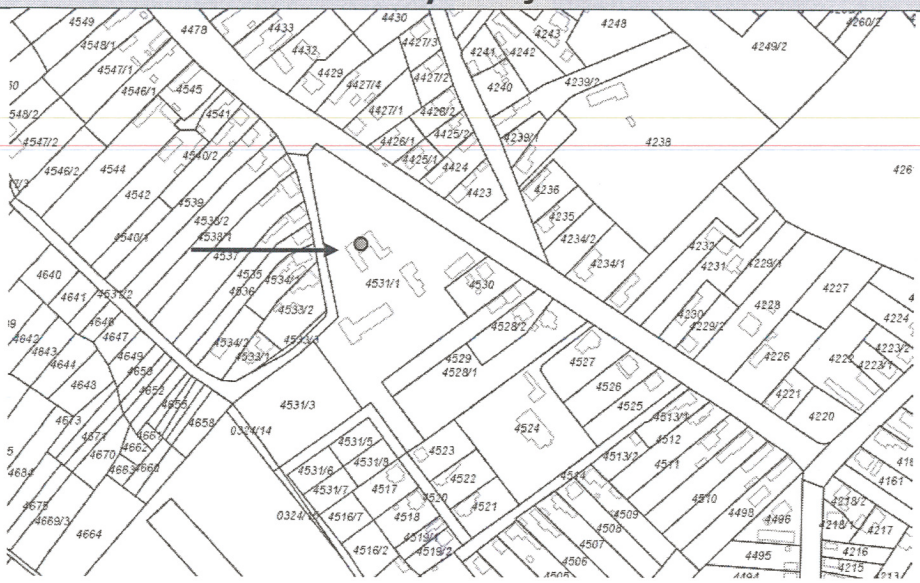
III. Leírás-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.5. pontok szerint) 10

IV. Értékleltár, a tervezett tevékenységgel érintett részére vonatkozóan, a jelen állapot fotódokumentációjával-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.6. ill. a 2. pontok szerint) 11

V. A további kutatásra, a védett műemléki érték megőrzésére és fenntartására vonatkozó szakértői javaslat-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.7-8., 3.1.11. pontok szerint) 71

VI. Kutatási terv-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 6.1.1.-4. pontok szerint) 72

I. Adatok, bevezetés

Műemléki érték, műemlék azonosító adatai
Dabas, Zlinszky-kúria, Pest megye Kossuth L. u. 87. műemléki törzsszám: 6975, azonosító: 6984, hrsz.: 4531 EOV 671302 202482, WGS84/GPS 47.166122, 19.32846
Helyszínrajz

Műemléki érték, műemlék állapotának azonosítói, alapadatai
Az építmény jelenlegi funkciója: lakóépület, majd iskola, legutóbb kiállítóhely Az építmény jelenlegi tulajdonosa, használója: magántulajdonos Az építmény állapota: jó Az építmény esetleges veszélyeztetettsége: nem veszélyeztetett Építményfajta: lakóépület Típus: kastély/kúria Jellemző stílus: későbarokk, historizáló átalakításokkal Jellemző datálás: 1760-1780 k., 1920 után Jelentőség: a környék birtok- és gazdaságtörténetének tanúja, a magyar barokk nemesi építészet helyi jelentőségű emléke További fennálló védelem: a környező telkek, mint Műemléki környezet (t.szám: 6975, azonosító: 29055)
Adatfelvevő azonosító adatai
Adatfelvevő, bejelentő neve, elérhetősége: Jankovics Norbert Adatfelvevő végzettsége, szakértői jogosultsága, nyilvántartási száma, aláírása: művészettörténész, régész, műemléki szakértő, szakértői sz.: 21-0016 Adatfelvétel dátuma: 2021. 04. 10.

Tulajdonosa a dabasi Zlinszky-kúria kisebb átalakítását, felújítását határozta el. Mivel az épület műemléki védettséget élvez a Kormány 68/2018. (IV. 9.), a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló rendelete értelmében a felújítás tervezéséhez, a kivitelezési munkák hatósági engedélyeztetéséhez Építéstörténeti tudományos dokumentáció és értékleltár szükséges, a hivatkozott jogszabályban előírt tartalommal.

E dokumentáció írója nyilatkozik arról, hogy az Építéstörténeti dokumentáció készítéséhez előírt képesítéssel, gyakorlattal és jogosultságokkal rendelkezik, szerepel a Miniszterelnökség által vezetett Régészeti és Műemléki szakértői névjegyzékben műemléki szakértőként, műemléki érték dokumentálása és műemléki épületkutatás (falkutatás) szakterületeken.

Budapest, 2021. május 31.

II. Történet a szakirodalom és a források tükrében, az építéstörténet főbb szakaszait illusztráló válogatott képi források, a felhasznált irodalom és források jegyzéke -(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.2.-4., 3.1.9-10. pontok szerint)

A Pest-megyei Dabas, korábban Alsó-, FelsőDabas és Gyón községek, településszerkezetével és a köznemesi építészet nagyszámú fennmaradt emlékével egy sajátos településforma, és az azt fenntartó társadalmi rend hagyatékát őrzi. A szinte összenőt, de önállóan települt falvakban a 18. század végétől nagy létszámú köznemesi családok tartottak fenn rezidenciát.[1] A kúria, különösen „a reformkorban és annak politikai utóélete során a birtokos nemességhez kötődő, szimbolikus tartalmat hordozó fogalommá vált. Politikai hitvallástól függően jelenthetett egy, a nemes hagyományokat, a sajátos magyar értékrendet, életvitelt őrző eszményi világot, amelyben a rideg rendi hierarchiát egy patriarchális idill oldja fel, ahol a természet ölén önmagával és a világgal békében, puritán módon, ám mégis bőségben él úr és szolga. … A kúria nem csupán a birtokos család otthona volt, hanem egy köré csoportosuló gazdasági-, logisztikai egység is, amely urának javakkal, szolgáltatásokkal, pénzzel való ellátására szerveződött. Részét alkotják a kúria mögötti udvaron sorakozó gazdasági épületek, istállók, fészerek, pajták, cselédházak, műhelyek, s hozzá tartozik a személyzet is, mely ezt az infrastruktúrát működtette. Gazdaságilag és társadalmilag egy kifelé meglehetősen zárt világ: lakóközösség, háztartás és gazdaság, amely kicsiben mintegy leképezte a kor társadalmát."[2]
„Maga a kúria, mint a legtöbb magától értetődő természetességgel használt történeti fogalom közelebbi vizsgálat során definiálhatatlannak bizonyult. Ha elfogadjuk a közkeletű -és többnyire megalapozott vélekedést, mely szerint a kúria a birtokos (nem feltétlenül középbirtokos) nemes otthona, akkor ebbe a kategóriába sorolhatjuk a több ezer holdasok kastélynak is bízvást tekinthető emeletes lakóházait, valamint a kisbirtokosok két-háromszobás, a jómódú parasztok házaitól alig eltérő otthonát is."[3]

A vidéki életmódnak a birtokhoz közeli megszervezése a Hódoltság utáni időszakban indult el és Pest-megyében részben helyi, részben a korábbi királyi Magyarországról származó személyekhez köthető. Dabason és Gyónban a legfontosabb család, a Halászok mellett, a morva eredetű, Nyitra megyéből származó Zlinszky família volt a meghatározó birtokos. A Pest-

[1] Dercsényi D. (szerk.): Pest megye műemlékei. Magyarország műemléki topográfiája. Bp. 1958. 409., Párdányi M.: A török hódoltság korától az 1848-as forradalomig. In: Petri E. (szerk.): Tanulmányok a 700 éves Dabas történetéből. Dabas 1975. 55-116., Czagányi L.-Jelenik K.- Klaniczay P.-Zlinszky J.: Építészeti értékek Dabason a klasszicista kúriák múltja és jelene. Dabas 2000. 7-12., Klaniczay P.: Dabas, a kúriák városa. Műemléki értékeink 5. Bp. 2007, 1-8.,
[2] Glósz J.: A kúria és lakói. In: Gaál Attila (szerk.): A Wosinszky Mór Múzeum Évkönyve 27. Szekszárd, 2005. 297-327. Idézet: 297.
[3] Glósz 2005. im. 299.

megyei adminisztrációban először a 18. század első negyedében tűnt fel Zlinszky családtag. A gyóni birtokot Zlinszky János szerezte, aki 1735-től Pest megye alispánja volt. A 18. században országszerte a termelés megszervezése és újraindítása volt a legfőbb cél, a század közepe előtt aligha számíthatunk jelentősebb nemesi lakhely felépítésére Gyón területén. A család elsősorban Pesten lakott, a mai kastély kiépítésére a birtokszerző fia, Zlinszky József idején kerülhetett sor, a legvalószínűbben az 1760-as, 1770-es években. Zlinszky József 1776 körül halt meg, az épület az Első Katonai Felmérés 1783-as térképlapján már jól azonosíthatóan szerepel. A kúria a 18. század közepe után kialakult cour d'honneur-ös, U-alaprajzú hazai kastélytípus leegyszerűsített, kisméretű változata, egytraktusos elrendezéssel, középen egykor valószínűleg nyitott oldalfolyosóval. A középső nagy ebédlőt két oldalon, és az U-alakban beforduló szárnyakban lakószobák kísérték. A vizes, koszos, és szagos „funkciók", különösen a retyerát, a konyha, a fürdőház, a korszakban soha nem a kastélyban, hanem a távolabbi, önálló épületekben nyertek elhelyezést. A Zlinszky kúria és néhány kortársa típusteremtőnek tűnik a településen, a 19. századi helyi nemesi építészet előzményeként tekinthetünk rá.[4] Az épület tervei és számlái a családi hagyomány alapján a II. Világháború végéig megvoltak, ekkor tüzelőanyagként semmisültek meg.[5]

A birtoktestek osztódására házasságok és örökhagyás következtében került sor. A családi birtokközpontot általában a legidősebb fiú örökölte, a lányok hozományul jellemzően pénzt, a fiatalabb férfi örökösök birtokrészt kaptak. A gyóni kúria a 19. század végéig a család valamelyik tagjának használatában állt, egészen Zlinszky Béla birtoklásáig, aki zavaros anyagi ügyeit rendezendő kényszerült a család birtok és a kúria eladására.[6] Ma az épületen nincs nyoma, hogy a kastélyt a 19. század folyamán jelentősen átalakították volna, az a 20. század elejéig valószínűleg csak kisebb felújításokon eshetett át (pl. nyílászárók cseréje, többszöri kifestés stb.).

Sajátos fordulat a birtoklástörténetében, hogy a család polgári életet élő, ügyvédként vagyont szerző leszármazottja, Zlinszky János 1918-ban visszavásárolta az épületet, ezzel az újra az eredeti építtető család egyik tagjának birtokába került.[7]

A rendelkezésre álló források tanúsága szerint ezt követően két jelentősebb építészeti beavatkozás történt a barokk kúrián a 20. század folyamán. Az első átépítés a tulajdonjog visszaszerzéséhez köthető. Az 1920-as évek második felében, 1930 táján készülhetett el a homlokzat mai formája, a főpárkánnyal és a köténszerű díszekkel, valamint a belső udvari homlokzat a befalazott árkádnyílásokkal. Az alkalmazott formák és stílus a korszak neobarokk építészetét idézi. A házhoz keletről kacsolódó pincebővítmény és pincelejáró, valamint a hozzá kapcsolódó kerítés szakasz a barokk kőkeretes kapuval valószínűleg szintén e korszakból való.[8] A házhoz kerítés szakasszal kapcsolt kaput egyes leírások a kúriához kötötték, de a családi hagyomány szerint az Budáról, egy barokk lakóház elbontásából, másodlagosan került Gyónra. A pince dongaboltozatos tere biztosan barokk, külső építménye azonban még nem szerepel az 1880-as kataszteri felmérésen. Vagy a századfordulón, vagy a második Zlinszky-korszakban, 1920 után épült. E korszakhoz tartozik a kúria szomszédságában álló, 1941-ben emelt, színvonalas, jó arányú, L-alaprajzú gondnoki lakás. Az oszlopos tornáccal rendelkező ház a dabasi építészeti hagyományok historizáló felelevenítésének kései emléke.

A másik, sajnálatosabb átépítés már az államosítást követő funkcióváltás kényszerítette ki. A gyóni Zlinszky kastélyt az államosítása után iskolának jelölték ki. Az egykori lakóépület és az új funkció ütközése kényszerűen hozta el a jelentősebb átalakítás igényét: 1961-ben

[4] Nagy I.: Magyarország családai. XII. Pest, 1865. Zlinszky család. 400-401., Pest megye műemlékei 1958 im. 411-413., Czagányi L.-Jelenik K.- Klaniczay P.-Zlinszky J. 2000 im. 75-76., Virág Zs.: Magyar kastélylexikon. Pest megye kastélyai és kúriái. Bp. 2001. 50., Klaniczay P. 2007 im. 17., 24-25., Zlinszky J.: A gyóni Zlinszky-család. Dabas 2009., 26-32, 41-42., Sisa J. (szerk.): A magyar művészet a 19. században. Építészet és iparművészet. Bp. 2013. 114-15.

[5] Czagányi L.-Jelenik K.- Klaniczay P.-Zlinszky J. 2000 im. 77.

[6] Zlinszky 2009. im. 87-88.

[7] Czagányi L.-Jelenik K.- Klaniczay P.-Zlinszky J. 2000 im. 77., Zlinszky 2009. im. 109-110.

[8] Zlinszky 2009. im. 124-128.

megállapítást nyert, hogy a belső elrendezése nem alkalmas az iskola kiszolgálására és műszaki állapota miatt is felújítást igényelt. A fennmaradt források nagyszabású átépítésről tanúskodnak. A díszterem oldalfalait elbontották, a fő szárny szélső helyiségeinek méretét megnövelve, középen egy kisebb tanári szoba került kialakításra. Az oldalszárnyakban a középső harántfalat kibontva szintén egy-egy nagyobb termet hoztak létre. A nyugati szárny belső udvarra nyíló ajtaját a jelek szerint ugyanekkor áthelyezték, a keleti szárny keletre nyíló, másodlagos ajtaját pedig ablakká alakították vissza. A hajópadlókat és a mennyezetek egy részét, továbbá a falakból kikerülő belső nyílászárókat eltávolították. Értékes, eredeti cserépkályha már ekkor sem volt az épületben.[9]
A helyzet egészen az 1990-es évekig nem változott, amikor a család leszármazottjai újra birtokukba vették a kastélyt. Jelenleg egy hosszabb távú felújítási munka újabb állomásaként kiállító és közösségi térként való hasznosításának igénye merült fel.

A felhasznált irodalom és források jegyzéke (időrendben):

Nagy I.: Magyarország családai. XII. Pest, 1865. Zlinszky család. 400-401.

Dercsényi D. (szerk.): Pest megye műemlékei. Magyarország műemléki topográfiája. Bp. 1958. 409-413.

Ligeti T.-Kuti J.: Dabas, Kossuth Lajos u. 87. Zlinszky-kúria, általános iskola helyreállítása. 1962. Tervirat. MÉM MDK Bp. Tervtár ltsz.: 03294

Szász I.-Cseróczki A.: Dabas, Kossuth Lajos u. 87. Zlinszky-kúria, két tantermes iskola és környezete, beépítési tervdokumentáció. 1965. Tervirat. MÉM MDK Bp. Tervtár ltsz.: 03291

Párdányi M.: A török hódoltság korától az 1848-as forradalomig. In: Petri E. (szerk.): Tanulmányok a 700 éves Dabas történetéből. Dabas 1975. 55-116.

Czagányi L.-Jelenik K.- Klaniczay P.-Zlinszky J.: Építészeti értékek Dabason a klasszicista kúriák múltja és jelene. Dabas 2000.

Virág Zs.: Magyar kastélylexikon. Pest megye kastélyai és kúriái. Bp. 2001. 50.

Glósz J.: A kúria és lakói. In: Gaál Attila (szerk.): A Wosinszky Mór Múzeum Évkönyve 27. Szekszárd, 2005. 297-327.

Klaniczay P.: Dabas, a kúriák városa. Műemléki értékeink 5. Bp. 2007.

Zlinszky J.: A gyóni Zlinszky-család. Dabas 2009.

Sisa J. (szerk.): A magyar művészet a 19. században. Építészet és iparművészet. Bp. 2013. 114-15.

[9] Ligeti T.-Kuti J.: Dabas, Kossuth Lajos u. 87. Zlinszky-kúria, általános iskola helyreállítása. 1962. Tervirat. MÉM MDK Bp. Tervtár ltsz.: 03294, Szász I.-Cseróczki A.: Dabas, Kossuth Lajos u. 87. Zlinszky-kúria, két tantermes iskola és környezete, beépítési tervdokumentáció. 1965. Tervirat. MÉM MDK Bp. Tervtár ltsz.: 03291.

Az építéstörténet főbb szakaszait illusztráló válogatott képi források:

Gyón az Első és Második Katonai felmérés térképein, részlet a kastély jelölésével
(1783 és 1858)

A Zlinszky kúria és melléképületei, lent a Zlinzsky-Domián kúria,
Gyón kataszteri felmérésén, 1880
MNL OL Bp.

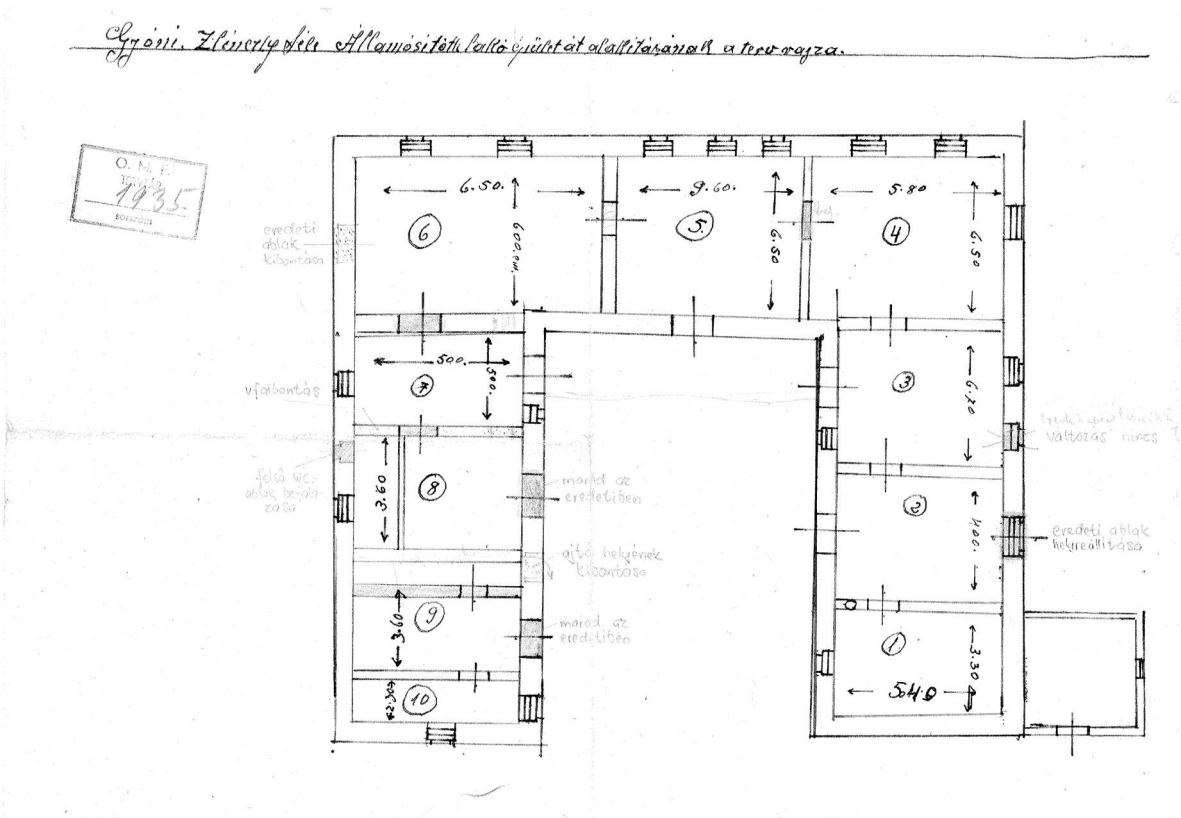
A gyóni (Zlinzsky) Grüner-kastély, képeslap, 1910 k.
Magántulajdon.

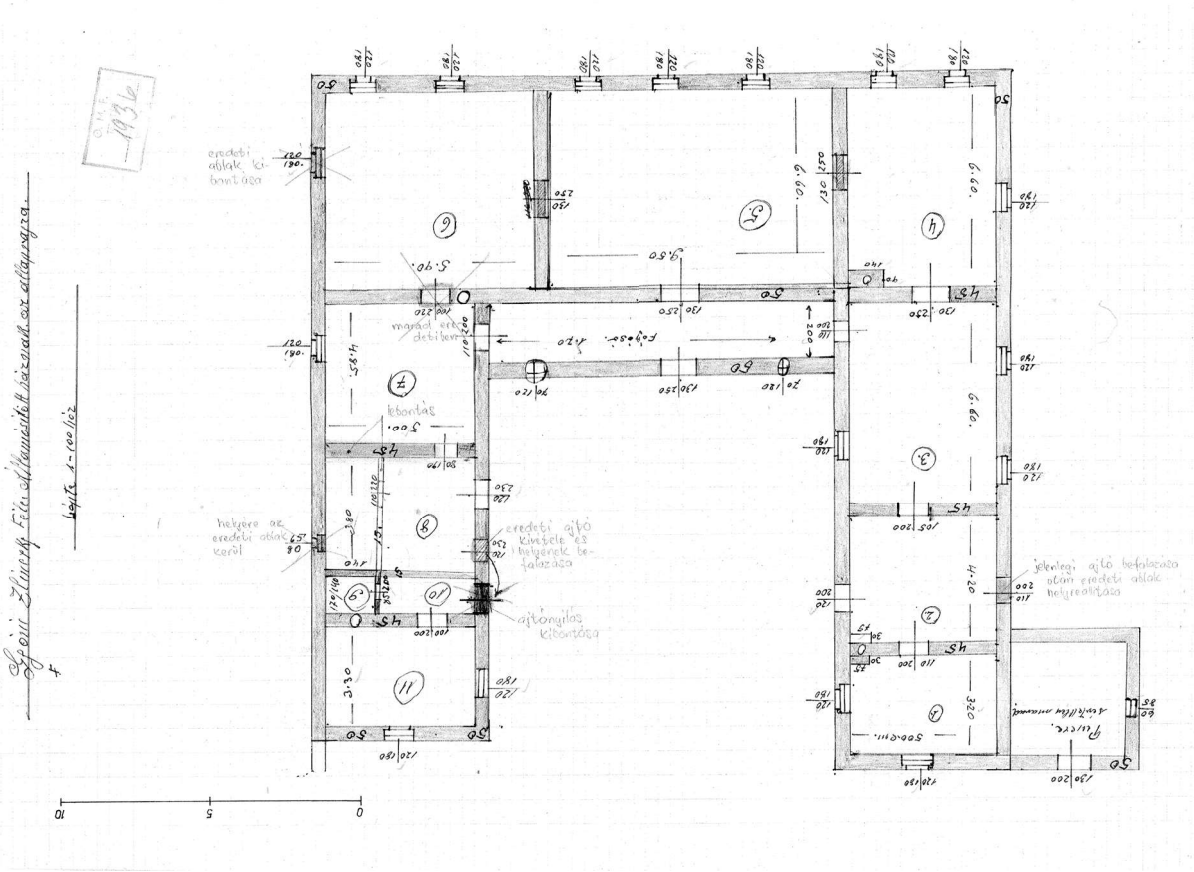
A gyóni Zlinzsky kúria utcai homlokzata az államosítás után, 1950-es évek
Pest megye műemlékei 1958 im.

A gyóni Zlinszky kúria udvari homlokzata az államosítás után, 1950-es évek
MÉM MDK Fotótár, ltsz.: 95149

A gyóni Zlinszky kúria vázlatos alaprajza az államosítás után, az átalakítás előtt, 1960-as évek
MÉM MDK Tudományos Irattát, ltsz.: OMF 1935

A gyóni Zlinszky kúria átalakításának előzetes terve, 1960-as évek
MÉM MDK Tudományos Irattát, ltsz.: OMF 1936

Gyón nevezetességei, felül az Iskolává alakított Zlinszky kúria, képeslap, 1970 k.
Zempléni Múzeum, Szerencs, ltsz.: 0010793

III. Leírás-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.5. pontok szerint)

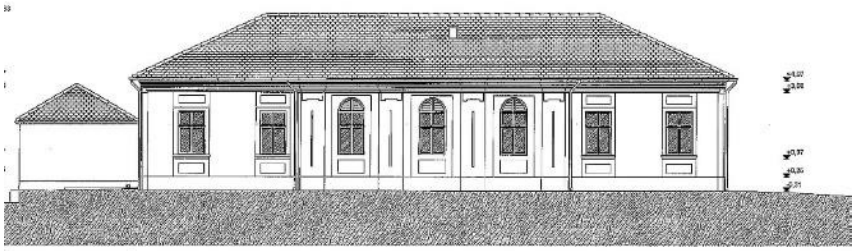
A főút mellett, útelágazásban fekvő tekintélyes méretű telek közepén szabadon álló, U-alaprajzú, földszintes, későbarok kúria. Az elágazás felé néző északi főhomlokzata 2+3+2 tengelyes, középrizalitos, háromrészes főpárkánnyal záródik. A sekély kiülésű középső szakaszt széles falsávok tagolják, fejezetük helyén kötényszerű dísz, ami felett a főpárkány golyvázódik. A félköríves záródású ablakok mélyített faltükörben ülnek, mellvédjük helyén vakolattáblák. A vízszintes vakolatsávozással, a falvégeken kváderezéssel díszített, szélső két-két tengelyben szalagkeretes ablakok. A könyöklők alatt, ill. egyenes záradékuk felett faltükrök.
Oldalhomlokzatai sima falfelületűek, ablakai egyenes záródásúak, szalagkeretesek. A főút felőli keleti homlokzatot lizénák osztják, az ablakok felett füles faltáblák állnak.
A cour d'honneur felőli, déli homlokzatot manzárdtetős középrizalit hangsúlyozza, a rizalitot bojtdíszes fejezetű lizénák keretezik. A szegmensíves, tagozott keretezésű, hullámlemez előtetős ajtó felett a párkány háromszögű oromzatot alkot. A rizalit két oldalán váll- és záróköves, kosáríves vakárkádok, bennük álló ellipszis alakú ablakok. Az udvari oldalfalakat szalagkeretes nyílások, két-két ablak és egy-egy ajtó töri át, fölöttük a tetőzet függőrendszerrel képzett. A belső udvart az oldalszárnyak végénél beljebb ovális motívumokkal áttört, törpepilléres kőkorlát zárja le.
Az oldalszárnyak véghomlokzatain egy-egy, tagozott szalagkeretes, timpanonos szemöldökkel alakított, egyenes záródású ablak nyílik. A keleti oldalszárny déli végéhez alacsony, hasábos, sátortetős bővítmény kapcsolódik, amely a pincelejáratot tartalmazza.

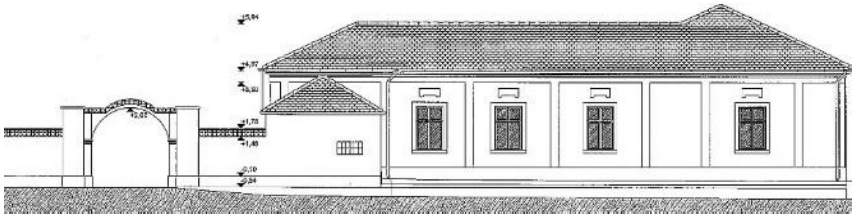
A tagozatok fehér, a falsíkok sárga színezése, simított kialakítása a közelmúltban készült. A lábazat injektálása miatt a korábbi vastag cementburkolat és a felette lévő vakolatsáv eltávolításra került, jól megfigyelhetővé téve a falszövet. A lábazati sávban eltávolított vakolat nyílásátalakításokat, periódusváltásokat is megmutat. Az északi főhomlokzat tagolása építéskori előzményekre megy vissza, a főpárkány mai formája újabb lehet. Az alapozások, és a fő szárny tagolt homlokzati falának nagy része törtkőből épült fel. A főhomlokzat architektúráját, az ablakok nyílását, és az egykor cour d'honneur felé néző nyitott tornác pilléreit, áthidalóit, és boltozatait is téglából falazták. A többi fal, különösen a belső udvar felé, vályogtéglából készült. Az oldalszárnyak fűtését a belső udvarra nyíló, utólag részben befalazott fűtőnyíláson át, kívülről biztosították. A nyitott tornác, és egyéb nyílások utólagos elfalazására jellemzően téglát, olykor vályogtéglát használtak.
Az ablakok többségén a külső és belső réteg között díszes apácarácsot, egy példányon bújtatott rácsot találunk. A nyílászárók külső rétege jellemzően új, a belső rétegek nagy része történeti korú, több korszakból származó darab. A fedélszék állószékes, az épület kontyolt nyeregtetős, cserépfedéssel.

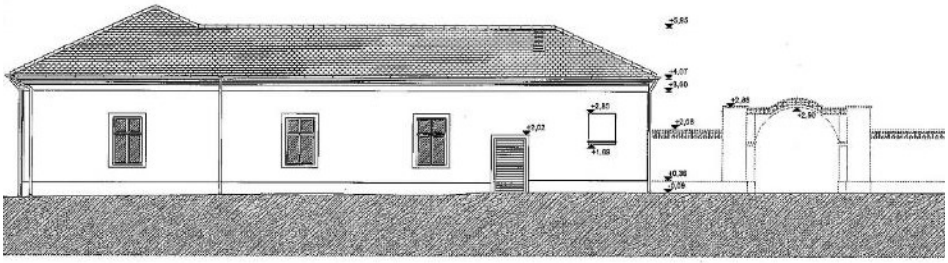
A belső elrendezése ma csak kis részben őrzi a történeti térosztás maradványait. Az eredetileg valószínűleg nyitott udvari tornác talán 18. századi előzményekre vezethető vissza, de mai síkmennyezete biztosan újabb. A fő és oldalszárnyak belső osztásából kizárólag az utóbbiak záróhelyiségei tekinthetőek korainak.
A főút felől az épület váll- és záróköves, kosáríves nyílású, cserepezett kapun át közelíthető meg, mely alacsonyabb kerítésfallal kapcsolódik az épület oldalhomlokzatához.
A telken két modern kialakítású iskolaépület, és egy L-alaprajzú gondnoki lakás áll, ez utóbbi hátsó homlokzata előtt fejezetlemezes oszlopú tornác fut.

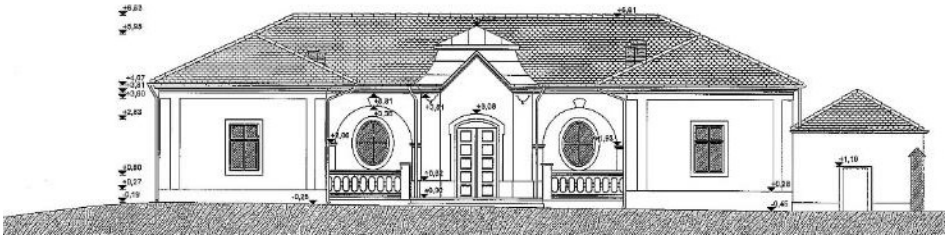
IV. Értékleltár, a tervezett tevékenységgel érintett részére vonatkozóan, a jelen állapot fotódokumentációjával-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.6. ill. a 2. pontok szerint)

Az építmény általános leírása- A külső értékleltára (68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 2.1-10. pontok szerint)	
Építészeti szerkezetek- Falak, nyílások, fedélszék	**Datálás**

A főút mellett, útelágazásban fekvő tekintélyes méretű telek közepén szabadon álló, U-alaprajzú, földszintes, későbarok kúria. Az elágazás felé néző északi főhomlokzata 2+3+2 tengelyes, középrizalitos, háromrészes főpárkánnyal záródik. A sekély kiülésű középső szakaszt széles falsávok tagolják, fejezetük helyén kötényszerű dísz, ami felett a főpárkány golyvázódik. A félköríves záródású ablakok mélyített faltükörben ülnek, mellvédjük helyén vakolattáblák. A vízszintes vakolatsávozással, a falvégeken kváderezéssel díszített, szélső két-két tengelyben szalagkeretes ablakok. A könyöklők alatt, ill. egyenes záradékuk felett faltükrök. Oldalhomlokzatai sima falfelületűek, ablakai egyenes záródásúak, szalagkeretesek. A főút felőli keleti homlokzatot lizénák osztják, az ablakok felett füles faltáblák állnak. A cour d'honneur felőli, déli homlokzatot manzárdtetős középrizalit hangsúlyozza, a rizalitot bojtdíszes fejezetű lizénák keretezik. A szegmensíves, tagozott keretezésű, hullámlemez előtetős ajtó felett a párkány háromszögű oromzatot alkot. A rizalit két oldalán váll- és záróköves, kosáríves vakárkádok, bennük álló ellipszis alakú ablakok. Az udvari oldalfalakat szalagkeretes nyílások, két-két ablak és egy-egy ajtó töri át, fölöttük a tetőzet függőrendszerrel képzett. A belső udvart az oldalszárnyak végénél beljebb ovális motívumokkal áttört, törpepilléres kőkorlát zárja le. Az oldalszárnyak véghomlokzatain egy-egy, tagozott szalagkeretes, timpanonos szemöldökkel alakított, egyenes záródású ablak nyílik. A keleti oldalszárny déli végéhez alacsony, hasábos, sátortetős bővítmény kapcsolódik, amely a pincelejáratot tartalmazza. A tagozatok fehér, a falsíkok sárga színezése, simított kialakítása a közelmúltban készült. A lábazat injektálása miatt a korábbi vastag cementburkolat és a felette lévő vakolatsáv eltávolításra került, jól megfigyelhetővé téve a falszövet. A lábazati sávban eltávolított vakolat nyílásátalakításokat, periódusváltásokat is megmutat. Az északi főhomlokzat tagolása építéskori előzményekre megy vissza, a főpárkány mai formája újabb lehet. Az alapozások, és a fő szárny tagolt homlokzati falának nagy része törtkőből épült fel. A főhomlokzat architektúráját, az ablakok nyílását, és az egykor cour d'honneur felé néző nyitott tornác pilléreit, áthidalóit, és boltozatait is téglából falazták. A többi fal, különösen a belső udvar felé, vályogtéglából készült. Az oldalszárnyak fűtését a belső udvarra nyíló, utólag részben befalazott fűtőnyíláson át, kívülről biztosították. A nyitott tornác, és egyéb nyílások utólagos elfalazására jellemzően téglát, olykor vályogtéglát használtak. Az ablakok többségén a külső és belső réteg között díszes apácarácsot, egy példányon bújtatott rácsot találunk. A nyílászárók külső rétege jellemzően új, a belső rétegek nagy része történeti korú, több korszakból származó darab. A fedélszék állószékes, az épület kontyolt nyeregtetős, cserépfedéssel. (A nyílászárók leírását L. a helyiségeknél!)	1760-1780, átalakítva 1920-as évek vége, 1930 k., átalakítva és felújítva 1960-as évek, és 2010 u.
Műemléki értékek meghatározása	
Műemléki értékkel a határoló és tagoló szerkezetek (falak, nyílások, lábazat, párkányok, nyíláskeretek, tagozatok, fedélszék) rendelkeznek. A műemléki értékek megőrzését és hosszú távú fenntartását biztosítani kell, az egyéb elemek átalakítása az előbbi célokat támogatóan valósulhat meg.	

Képek

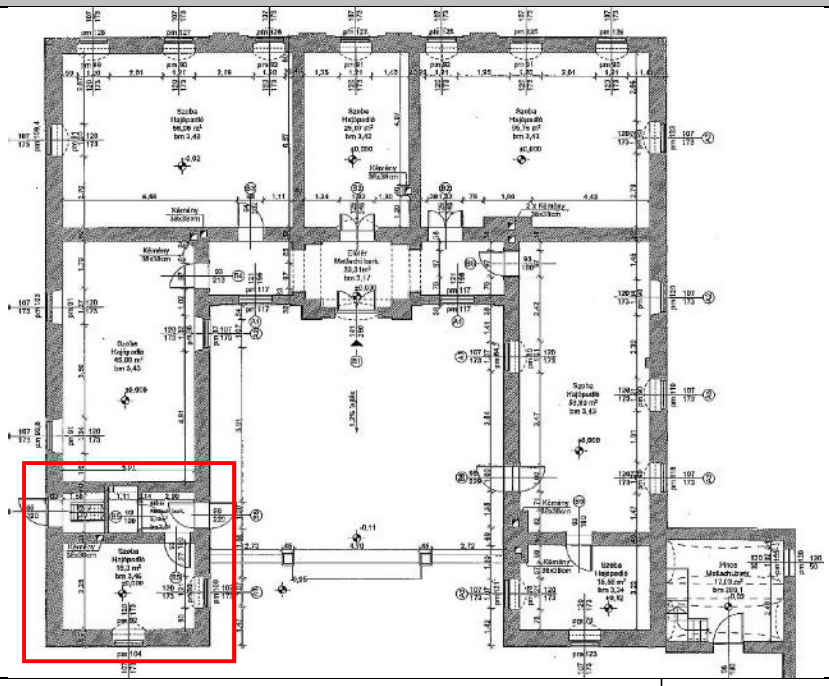

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): nyugati szárny		**Helyiség száma: I.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: lakószoba, padlásfeljáró, közlekedő	**Történeti rendeltetése:** lakószoba, padlásfeljáró, közlekedő	**Alapterület:** ≈ 18 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: több helyiség, parketta a szobában, cementlap az előtérben		1960-as évek
Födém: több helyiség, vakolt, meszelt, borított gerendafödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy alacsony, egyenes záródású, alul tömör, táblás, felül üvegezett beltéri ajtó a II. helyiség felé, bevésett diópántokkal, modern kilincsek, fehér mázolás	18. századi nyílásban 1960-as évek
	egy alacsony, egyenes záródású, alul tömör, felül üvegezett beltéri ajtó, ívesen pálcákkal tagolt tokborítással, bélletborítással, az utolsó helyiség felé, bevésett makkos diópántokkal, modern kilincsek, fehér mázolás	19. sz. első fele-közepe
K-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy alacsony, egyenes záródású kétrétegű ajtó az udvar felé, a belső réteg alul tömör, táblás, bevésett diópántokkal, modern kilincsek, fehér mázolás, a külső réteg tömör, táblás tagolású, bevésett diópántokkal	18. századi eredetű nyílás, 19. századi tok, 19. és 20. századi szárnyak

	a hátsó szobából, a belső udvar felé sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul középen egy ovális rúdzár, felül minkét szárnyon egy-egy ovális kilincs, bevésett, tagolt makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány az előtér belsejében beltéri ajtótok, szárny nélkül, makkos diópántok alsó felével	18. századi eredetű nyílásban 19. sz. közepi nyílászáró, részben felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek 19. sz. első fele-közepe
D-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a hátsó szobából a telek belseje felé sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső réteg keresztosztós alul két magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes üvegezésű szárny, alul és felül középen füles fordítók (2-1), bevésett, tagolt modern diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között modern rács, belül könyöklőpárkány	18. századi eredetű nyílásban 19. sz. nyílászáró, a szárnyak 1960-as évek
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): modern, jellegtelen ácstokos, deszkaajtó a padlásfeljáróba	1960-as évek
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: nem látszik/nem maradt fenn		-
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek (falak) jelenlegi formája, különösen a helyiségcsoport tagolása és a nyílások. Változtatási szándék esetén falkutatás szükséges.		
Képek:		

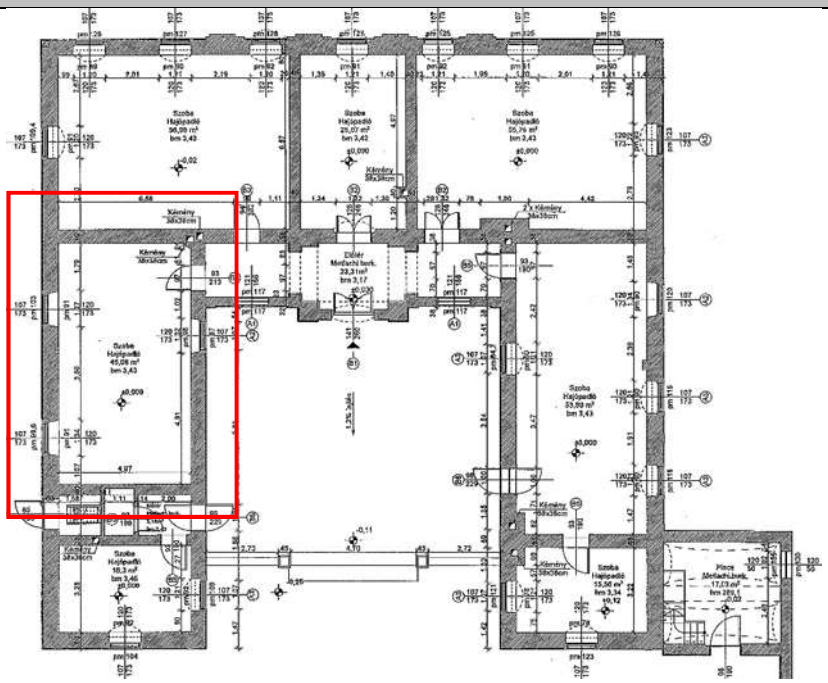

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): nyugati szárny		**Helyiség száma: II.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: lakóhelyiség mosdóval	**Történeti rendeltetése:** lakószobák	**Alapterület:** ≈ 45 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

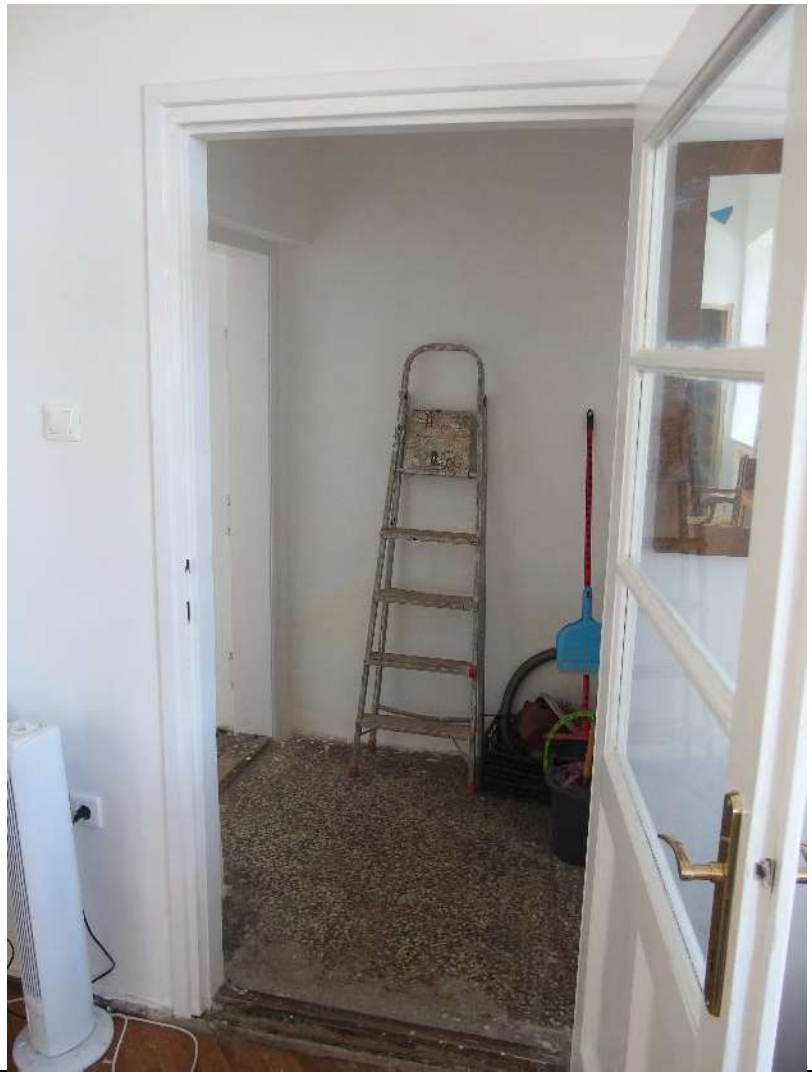
Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: parketta, a leválasztott, új mosdóhelyiségekben kerámia lapburkolat		1960-as évek, 2010 u.
Födém: vakolt, meszelt, borított gerendafödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla falazat, a helyiség északi végéből a közelmúltban került leválasztásra egy mosdóhelyiség-csoport	1760-80 és 2010 u.
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): modern, jellegtelen beltéri ajtók (2)	2010 u.
K-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy alacsony, egyenes záródású, alul tömör, táblás, felül osztott üvegezésű beltéri ajtó a VI. helyiség felé, bevésett makkos diópántokkal, modern kilincsek, fehér mázolás a belső udvar felé sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló, keresztosztós ablak, a belső rétegen alul két szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes szárny, finoman tagolt, egyenes, kicsi rézkilincsek, bevésett, tagolt makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg alul két-két, felül egy üvegezett	19. sz. vége, felújítva a 20. században 18. századi eredetű nyílásban 19. századi nyílászáró, részben felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek

	szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	
D-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy alacsony, egyenes záródású, alul tömör, táblás, felül üvegezett beltéri ajtó az I. helyiség felől, bevésett diópántokkal, modern kilincsek, fehér mázolás	18. századi nyílásban 1960-as évek
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a hátsó homlokzat felé egyenes záródású fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló, keresztosztós ablak, a belső rétegen alul két szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes szárny, finoman tagolt, egyenes, kicsi rézkilincsek, bevésett, tagolt makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves bújtatott rács, belül könyöklőpárkány	az észak felé eső ablak 18. századi eredetű nyílásban 19. századi nyílászáró, részben felújított, átalakított szárnyakkal, 18. századi ráccsal, a külső réteg 1960-as évek, a déli ablak rekonstrukció
	dél felé egy további egyenes záródású fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló, keresztosztós ablak, a belső rétegen alul két szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes szárny, egyszerű formájú, kicsi rézkilincsek, bevésett modern diópántok, fehér mázolás, a külső réteg alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, belül könyöklőpárkány	18-19. századi eredetű nyílás, 20. századi szárnyakkal
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: eredetileg két helyiségre volt osztva, az osztófalat elbontották, a nyugat felé néző ablakok nyílása átalakított, az északi falon egykor ajtó nyílt III. helyiség felé		1960-as évek
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, különösen a helyiség nyílásai. Változtatási szándék, és nagyobb arányú vakolateltávolítás esetén az építéstörténet pontosítása érdekében falkutatás szükséges.		
Képek:		

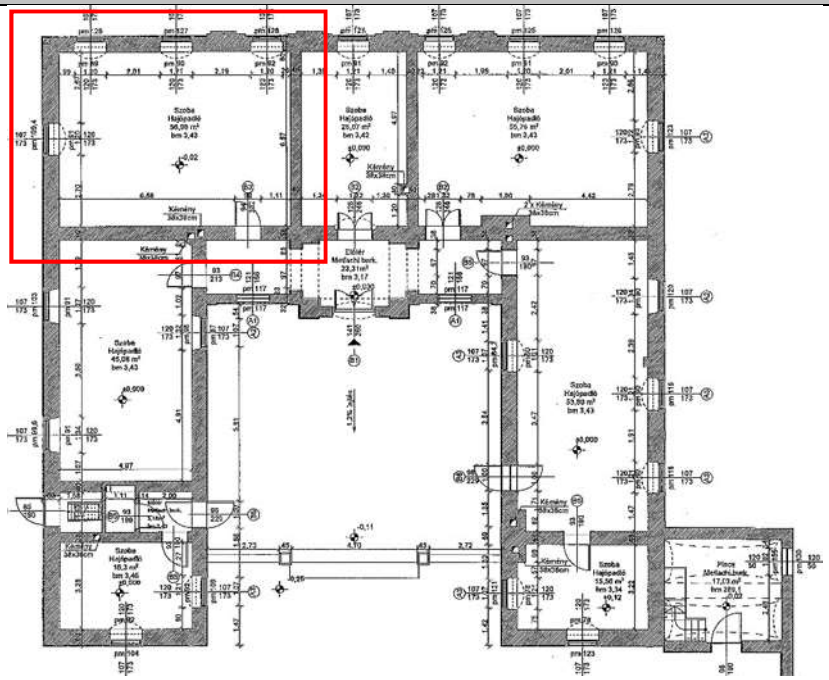

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): északi (fő) szárny		**Helyiség száma: III.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: tanterem, kiállítótér	**Történeti rendeltetése:** nagy ebédlő, lakószoba	**Alapterület:** ≈ 57 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: parketta		1960-as évek
Födém: vakolt, meszelt, síkfödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a főhomlokzat felé három ablak, délről északra: sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső réteg keresztosztós alul két magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes üvegezésű szárny, alul és felül középen füles fordítók (2-1), bevésett, tagolt modern diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány középen sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó	18. századi eredetű nyílásokban 19. századi nyílászárók, erősen felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek

	magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul középen egy ovális rúdzár, felül minkét szárnyon egy-egy ovális kilincs, bevésett, tagolt makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány a harmadik ablak a kettő, eddig leírt kombinációja, alul fordítókkal, felül egymásra záródó, ovális és kilincses szárnyakkal, felül egy-egy makkos diópánt maradvánnyal, alul modern diópántokkal	
K-i fal:	vakolt, meszelt, modern tégla osztófal	1960-as évek
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-
D-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy ajtó VI. helyiség felé, alacsony, egyszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tokborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel	19. sz. első fele-közepe
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a telek belseje felé sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső réteg keresztosztós alul két magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes üvegezésű szárny, alul és felül középen füles fordítók (2-1), bevésett, tagolt modern diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	1960-as évek
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: A helyiség keleti része az egykori nagy ebédlő része volt, a mai forma a fal lebontásával jött létre. A nyugati ablak rekonstrukció. A II. helyiség felé egykor ajtó nyílt.		1960-as
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, kivéve a keleti falat, az ablaknyílások, az ajtó. Változtatási szándék, és nagyobb arányú vakolateltávolítás esetén az építéstörténet pontosítása érdekében festő-restaurátori- és falkutatás szükséges.		
Képek:		

PROF. DR. ZLINSZKY
IVÁN JÁNOS
1928–
2015
CÍMER

DABAS
1944 KÖRÜL
PROF. DR. ZLINSZKY
IVÁN JÁNOS
1928
2015

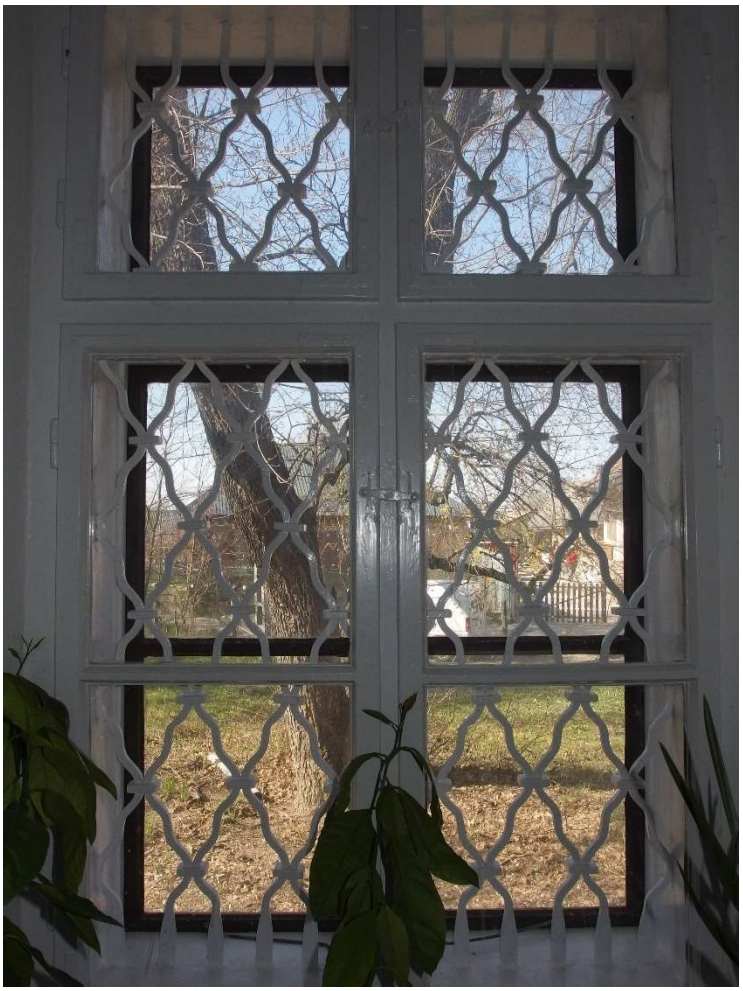

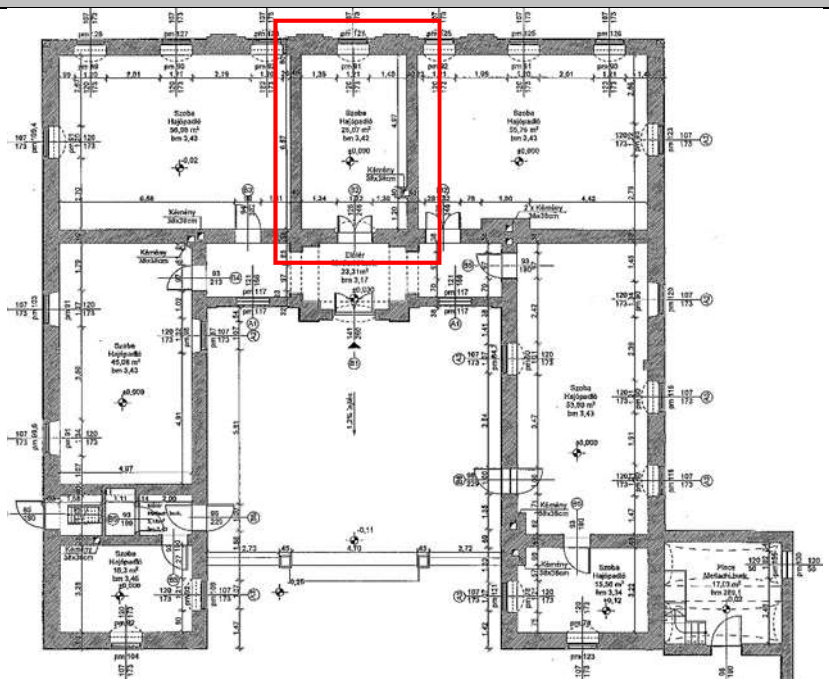

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): északi (fő) szárny		**Helyiség száma: IV.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: tanári szoba, raktár	**Történeti rendeltetése:** nagy ebédlő	**Alapterület:** ≈ 26 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: parketta		1960-as évek
Födém: vakolt, meszelt, síkfödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): középen sekély szegmensíves fülkében egy egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul rúdzár, felül az egyik szárnyon ovális, a másikon kicsi, egyenes kilincs, bevésett, tagolt modern diópántok, ill. fent egy-egy makkos diópánt, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	18. századi eredetű nyílásokban 19. századi nyílászárók, erősen felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek
K-i fal:	vakolt, meszelt, utólagos tégla osztófal	1960-as évek
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-

D-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-kő-tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): középen magas, kétszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tok és bélletborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel	19. sz. közepi tok, 20. századi szárnyak
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, utólagos tégla osztófal	1960-as évek
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: A helyiség eredetileg a kelet és nyugat felé is nagyobb kiterjedésű nagy ebédlő volt, mai mérete modern átalakítás eredménye.		1960-as évek
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, és nyílásai, kivéve a keleti és nyugati falak. Változtatási szándék esetén falkutatás szükséges.		

Képek:

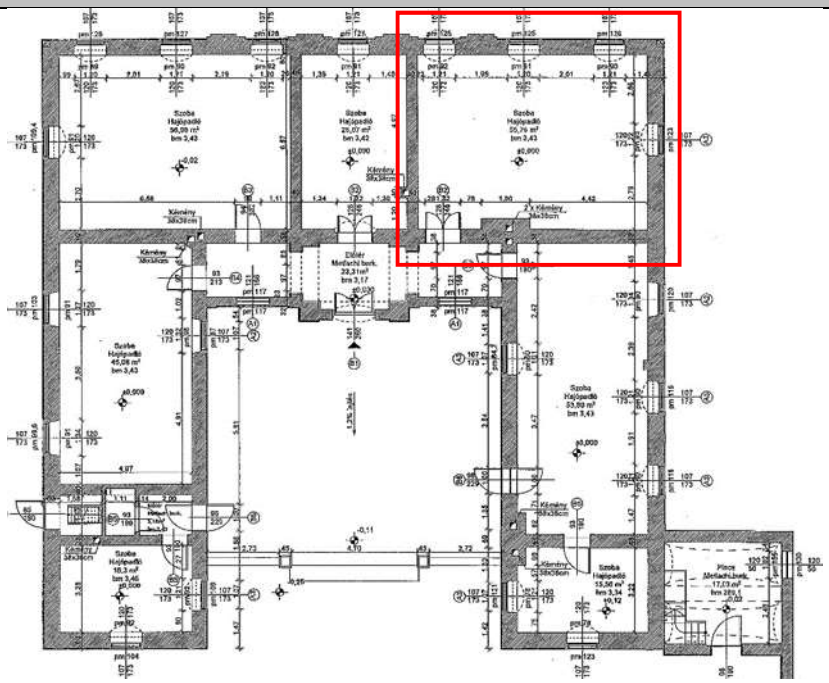

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): északi (fő) szárny			**Helyiség száma: V.**
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: tanterem, raktár	**Történeti rendeltetése:** nagy ebédlő, lakószoba	**Alapterület:** ≈ 56 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

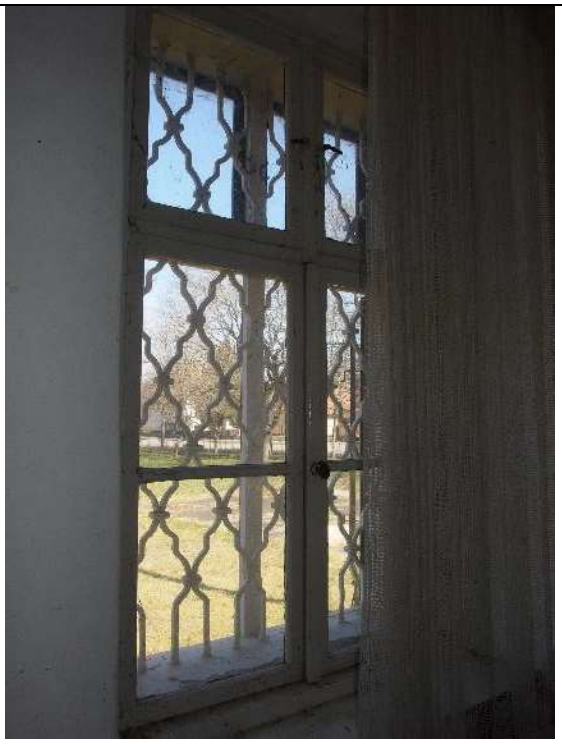
Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: parketta		1690-as évek
Födém: vakolt meszelt, síkfödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): három szegmensíves fülkében, három ablaknyílás a főhomlokzat felé, egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablakok, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul rúdzár, felül az egyik szárnyon ovális, a másikon kicsi, egyenes kilincs, bevésett, tagolt modern diópántok, ill. fent egy-egy makkos diópánt, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	18. századi eredetű nyílásokban 19. századi nyílászárók, erősen felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek
	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80

K-i fal:	**Nyílások (száma, jellege, nyílászáró):** középen egy szegmensíves fülkében, az oldalhomlokzat felé, egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul rúdzár, felül az egyik szárnyon ovális, a másikon kicsi, egyenes kilincs, bevésett, tagolt modern diópántok, ill. fent egy-egy makkos diópánt, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	18. századi eredetű nyílásokban 19. századi nyílászárók, erősen felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek
D-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-kő-tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a VI. helyiség felé egy magas, kétszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tok és bélletborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel	19. sz. második fele
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, utólagos tégla osztófal	1960-as évek
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: A helyiség nyugati része a nagyebédlőhöz tartozott. Az ajtó mellett, a terem egykori sarkában egykor cserépkályha állt, ma a kémény tömbje látszik. A déli falon ajtó nyílt a VIII. helyiség felé.		18. sz. és 1960-as évek
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, és nyílásai. Változtatási szándék esetén falkutatás szükséges.		
Képek: 		

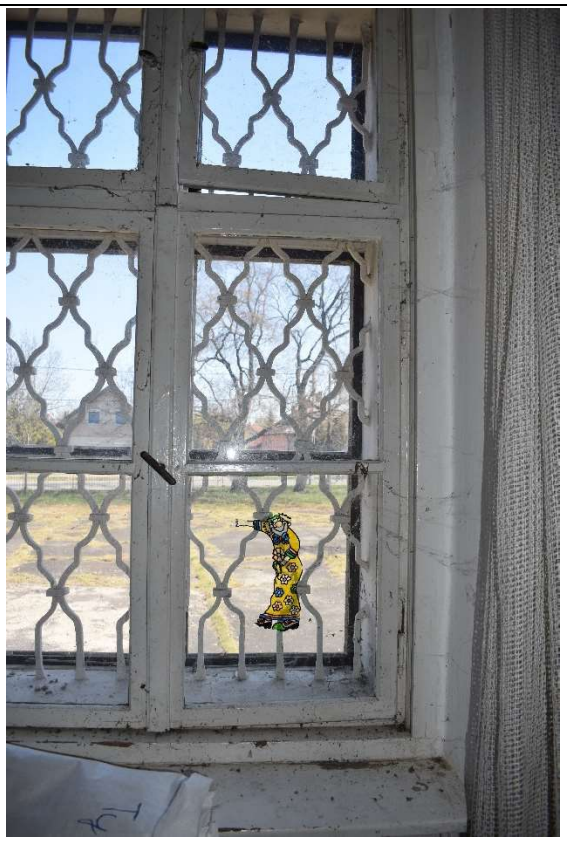

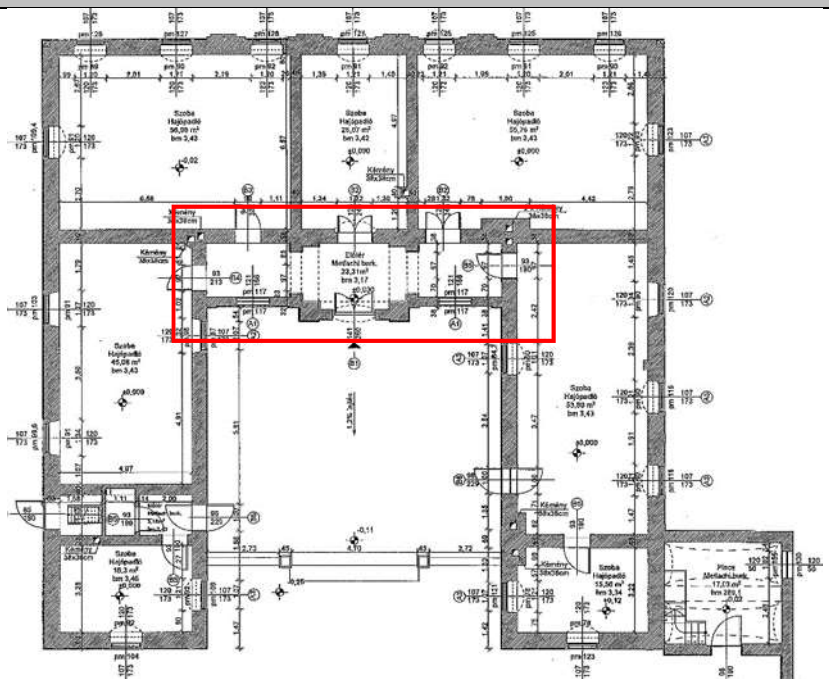

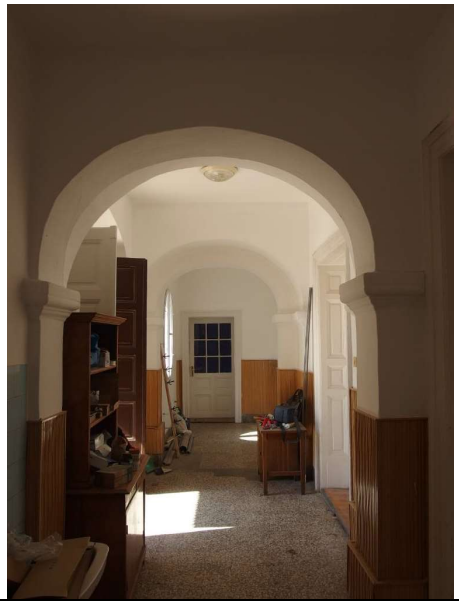

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): fő szárny		**Helyiség száma: VI.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: előtér, közlekedő	**Történeti rendeltetése:** előtér, közlekedő	**Alapterület:** ≈ 23 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: cementlap		1960-as évek
Födém: vakolt meszelt, síkfödém, lépcsőzött, kosáríves hevederekkel három szakaszra tagolva, elképzelhető, hogy egykor három boltozott térrészből állt		1760-80, 20. sz. eleje
É-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy ajtó III. helyiség felől, alacsony, egyszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tokborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel	19. sz. első fele-közepe
	középen (IV. helyiség) magas, kétszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tok és bélletborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel	19. sz. közepi tok 20. századi szárnyakkal
	az V. helyiség felől egy magas, kétszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tok és bélletborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel	19. sz. második fele
	az utóbbi ajtó jobb oldalán sekély, utólagos faliszekrény	20. sz.

K-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy ajtó VII. helyiség felé, alacsony, egyszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású beltéri ajtó, tokborítással, bevésett modern diópántokkal, modern kilinccsel	tok 19. sz. első fele-közepe, szárny 1960-as évek
D-i fal:	vakolt, meszelt, tégla fal, eredetileg nyitott, pilléres fal volt	1760-80, 19-20. sz.
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): eredetileg talán három nyitott árkádív lehetett, középen magas, kétszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású ajtó, tok és bélletborítással, bevésett tagolt, vaskos, makkos diópántokkal, modern kilinccsel, belül fehér, kívül barna mázolással két oldalán egy-egy modern, kétrétegű ovális ablak, a szárnyak az ovális függőleges tengelyében lévő osztóra vannak szerelve, kifelé-befelé középről felnyílók, modern diópántokkal, egyszerű rögzítőkampókkal, a két réteg között modern rács	19. sz. 1920-as évek, 1930 k.
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, (vályog?)tégla fal	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy alacsony, egyenes záródású, alul tömör, táblás, felül osztott üvegezésű beltéri ajtó a VI. helyiség felé, bevésett makkos diópántokkal, modern kilincsek, fehér mázolás	19. sz. vége, felújítva 20. sz.
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: Egykor nyitott, boltozott oldalfolyosó volt. Az északkeleti sarok körül fűtőnyílás feltételezhető (V. helyiség).		18-20. sz.
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, a falpillérek, a hevederek, és a nyílásai. Változtatási szándék esetén falkutatás szükséges.		
Képek: 		

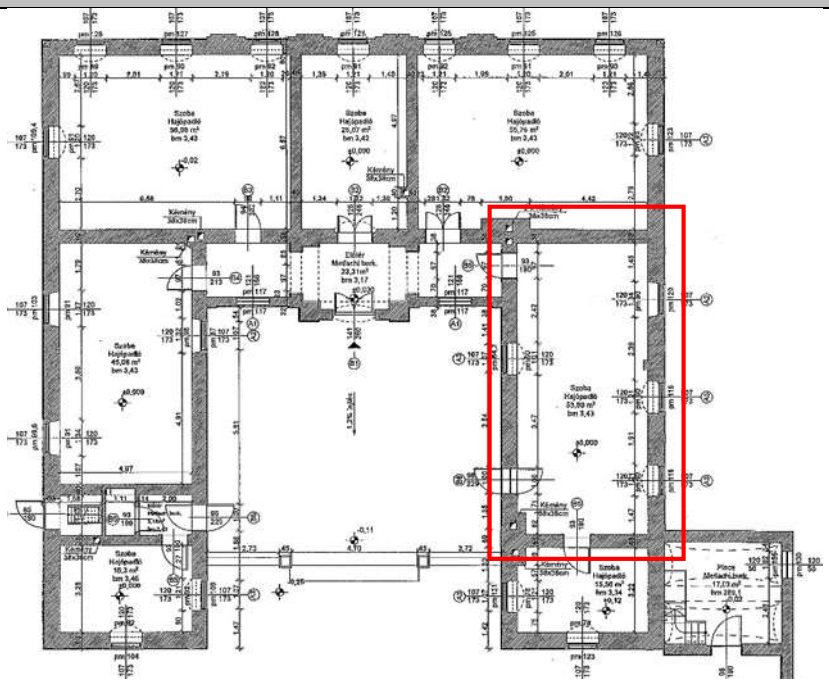

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): keleti szárny		**Helyiség száma: VII.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: tanterem, raktár	**Történeti rendeltetése:** lakószobák	**Alapterület:** ≈ 54 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,4 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

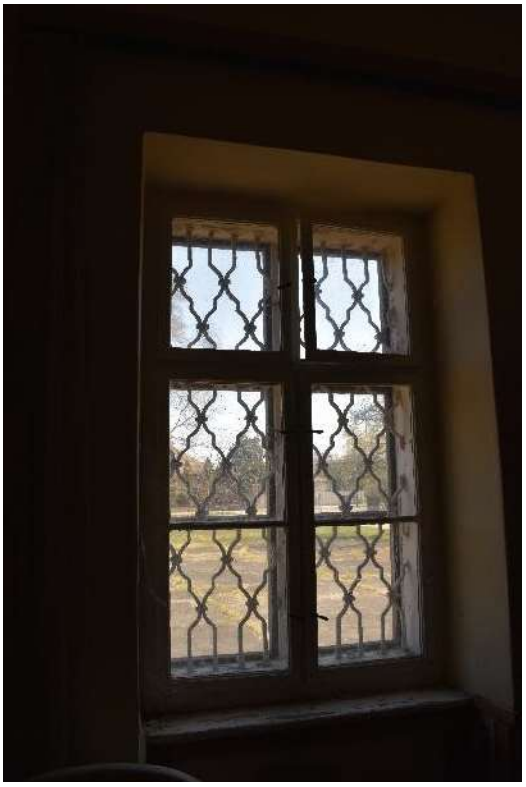

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: parketta		1690-as évek
Födém: vakolt meszelt, síkfödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-
K-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a telek felé egy egyenes és két sekély szegmensíves fülkében három egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló, keresztosztós ablak, a belső rétegen alul két szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes szárny, az észak felé eső darabon kicsi, tagolt, egyenes rézkilincsek, bevésett, tagolt makkos diópántok, a másik kettőn egyszerű, modern kilincsekkel, bevésett, tagolatlan, modern diópátnokkal, fehér mázolás, a külső réteg alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül	19. sz. vége, a déli ablaknyílás újabb, és 1960-as évek, a régi, észak felé eső ablak felújítva a 20. században

	barna mázolás, az észak felé eső két rétege között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	
D-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): középen egy ajtó VIII. helyiség felé, alacsony, egyszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású, modern beltéri ajtó, bevésett diópántokkal, modern kilinccsel, a táblás tagolású bélletborítás és a tok korábbi	19. század végi tok, a szárny 1960-as évek
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): egy ajtó VI. helyiség felől, alacsony, egyszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású beltéri ajtó, tokborítással, bevésett modern diópántokkal, modern kilinccsel, középtájon a belső udvar felé sekély szegmensíves fülkében egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul középen egy ovális rúdzár, felül minkét szárnyon egy-egy ovális kilincs, bevésett, tagolt makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány délen egy a belső udvarra nyíló egyenes záródású, kétrétegű, rétegenként egyszárnyú ajtó, a belső réteg modern, alul tömör, felül üvegezett, modern diópántokkal és kilinccsel, fehér mázolással, a külső réteg tömör, táblás, sötétbarnára mázolt	tok 19. sz. első fele-közepe, szárny 1960-as évek 18. századi eredetű nyílásokban 19. századi nyílászárók, erősen felújított, átalakított szárnyakkal, a külső réteg 1960-as évek 19. sz. vége-20. sz., 1960-as évek
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: A délnyugati sarokban egykor cserépkályha állt. A helyiség egykor több részre volt osztva. A délkeleti ablak rekonstrukció. Az északi falon egykor ajtó nyílt az V. helyiség felé.		18-20. sz.
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, és nyílásai. Változtatási szándék esetén falkutatás szükséges.		
Képek:		

Saeco

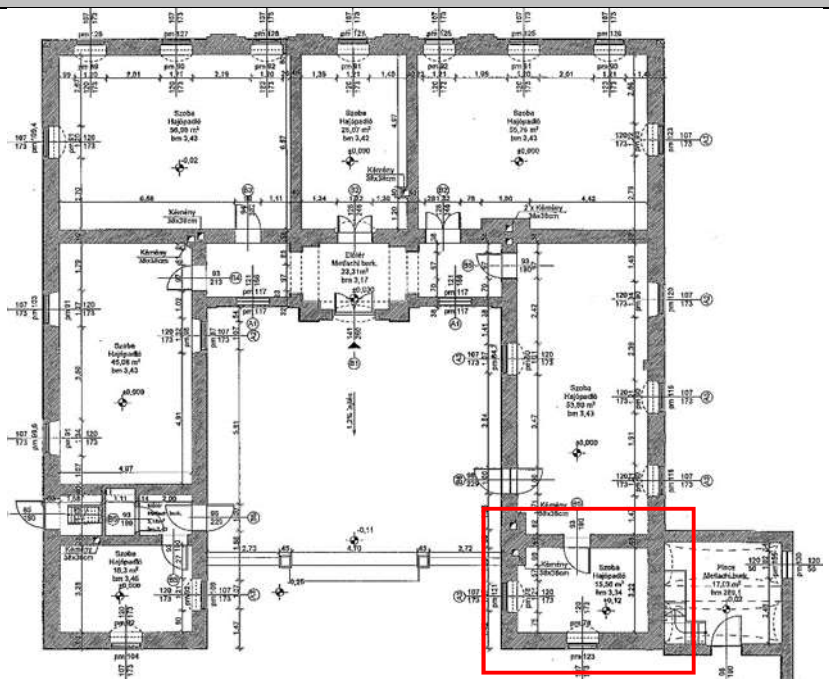

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): keleti szárny		**Helyiség száma: VIII.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: raktár	**Történeti rendeltetése:** lakószoba	**Alapterület:** ≈ 16 m²	**Belmagasság:** ≈ 3,3 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: parketta		1690-as évek
Födém: vakolt meszelt, síkfödém		18-20. sz.
É-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): középen egy ajtó VII. helyiség felől, alacsony, egyszárnyú, egyrétegű, egyenes záródású, tömör, táblás tagolású, modern beltéri ajtó, bevésett diópántokkal, modern kilinccsel, a táblás tagolású bélletborítás és a tok korábbi	19. század végi tok, a szárny 1960-as évek
K-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-
D-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a belső udvar felé sekély szegmensíves fülkében egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul középen rúdzár, rövid, modern kilincsekkel, bevésett, tagolt	19. sz. vége-20. sz. eleje

	makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között egyszerű lemezből forrasztott rács, belül könyöklőpárkány	
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, vályogtégla-tégla-kő falazat	1760-80
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): a telek felé sekély szegmensíves fülkében egyenes záródású, kétrétegű, befelé-kifelé középen felnyíló ablak, a belső rétegen alul két egymásra záródó magasabb szárny, két-két négyzetes, üvegezett szemmel, felül egy-egy négyzetes, egymásra záródó szárny, alul középen egy rúdzár, tagolt, egyenes kilincsek, bevésett, tagolt makkos diópántok, fehér mázolás, a külső réteg keresztosztós, alul két-két, felül egy üvegezett szemmel kialakított szárnnyal, egyszerű kampók, bevésett modern diópántok, belül fehér, kívül barna mázolás, a két réteg között míves apácarács, belül könyöklőpárkány	19. sz. vége-20. sz. eleje
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: A sarokban egykor cserépkályha állt.		18-20. sz.
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, és nyílásai. Változtatási szándék esetén falkutatás szükséges.		

Képek:

KLEIN
Panasonic

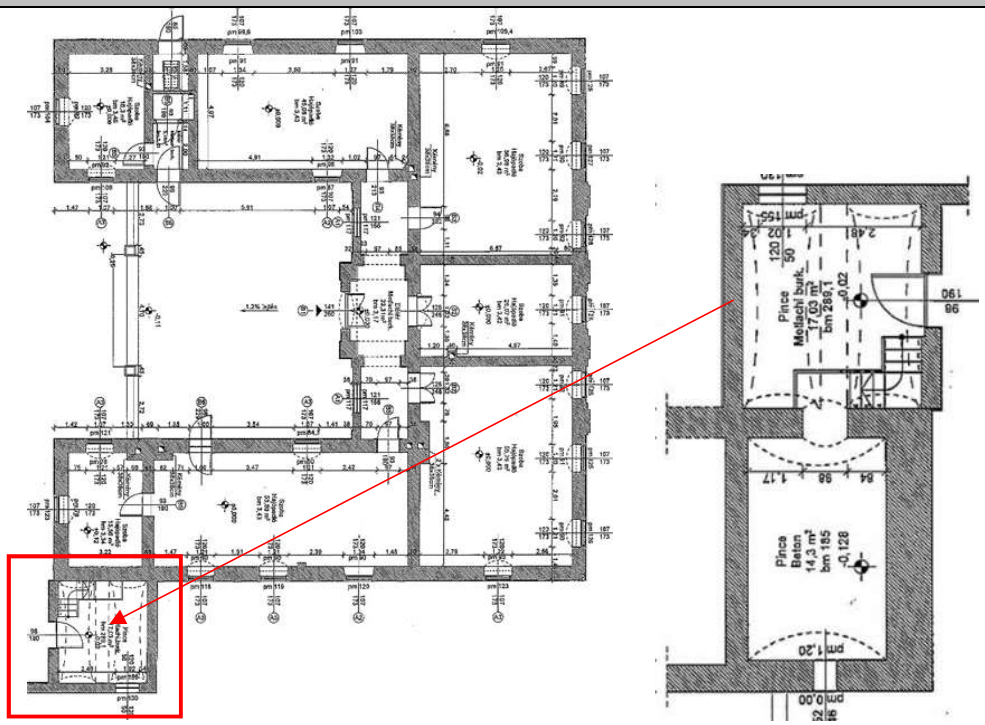

PÁRNA
TERÍTŐ

Védett műemléki értékek helyiség adatlapja			
Helye (épületszint, épületrész): keleti szárny, földszint-pince		**Helyiség száma: IX.**	
Megnevezése		**Méret**	
Aktuális funkciója: pince és előtere	**Történeti rendeltetése:** pince és előtere	**Alapterület:** ≈ 31 m²	**Belmagasság:** ≈ 1,8-2,9 m

Térelhatárolás anyagai, szerkezetei, díszítményei

Megnevezés, leírás		Datálás
Padló: simított beton		20. sz. második fele
Födém: vakolt meszelt, tégla dongaboltozat a VIII. helyiség alá eső pincetérben, a pince előterében hevederrel kialakított két szakaszban egy-egy csehsüveg boltozat		1760-80 és az előtér 20. sz. eleje
É-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80 és az előtér 20. sz. eleje
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): -	-
K-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80 és az előtér 20. sz. eleje
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): modern fekvő rácsos szellőzőablak a pince előteréből, és újabb nyílás a fal áttörésével a pince felé	20. sz.
D-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80 és az előtér 20. sz. eleje
	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): modern, jellegtelen ajtó a pince előterébe	20. sz. második fele
Ny-i fal:	vakolt, meszelt, kő-tégla fal	1760-80 és az előtér 20. sz. eleje

	Nyílások (száma, jellege, nyílászáró): pince szellőző	18. sz., 20. sz.
Beépített berendezések, épületgépészeti és épületvillamossági berendezések szerkezetei és fragmentumai, egyéb belső történeti épületszerkezetek, felszerelések, fragmentumok, díszítmények, tartozékok: Barokk pince és újkori bővítése, átalakított pincelejárattal.		18-20. sz.
Műemléki értékek meghatározása és kezelésük javasolt módja: A határoló szerkezetek jelenlegi formája, különösen a boltozatok. A nyílások, és nyílászárók átalakítottak.		

Képek:

V. A további kutatásra, a védett műemléki érték megőrzésére és fenntartására vonatkozó szakértői javaslat-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 3.1.7-8., 3.1.11. pontok szerint)

A dabasi Zlinszky kúria építészeti értékei miatt, és mint egy korszak jellegzetes épülettípusa, egy letűnt életmód reprezentánsa is védelemre érdemes, a hasonló dabasi épületek közül korai datálása emeli ki.

Mivel az épület legfőbb értékét a határoló szerkezetek egy részének jelenlegi formája, a nyílászárók egy kisebb része jelenti (vö. értékleltár leírása) azok megtartása, a mai összkép és tagolás változatlanul hagyása különösen javasolt. Bizonyos energetikai célú korszerűsítések (pl. utólagos hőszigetelés, nem korhű nyílászárók alkalmazása) a műemléki védettség miatt nem támogatható, és nem lehetséges. A meglévő gépészeti rendszerek korszerűsítése, vagy azonos kivitelű, de korszerűbb rendszerre történő cseréje a fenti szempontok érvényesülése mellett lehetséges.

A kúria a 20. század folyamán berendezései és tartozékai nagyobb részét elveszítette. Elsősorban néhány ablak belső rétege, és az ablakrácsok történeti korúak, az össze külső réteg stílusban az épülethez igazodó rekonstrukció. A homlokzat tagolásának mai rendszere barokk eredetű, de részleteiben a 20. század első harmadában alakult ki.

A jelenleg tervezett felújítás során cél a fő, északi szárny elbontott falainak visszaállítása, hosszabb távon a barokk tér rekonstrukciója. Az engedélyezési tervek elkészítéséhez elegendő a rendelkezésre álló adatok használata, de a kivitelezést falkutatás kell megelőzze a szerkezetek egykori helyének pontos meghatározásához.

Az utángyártott homlokzati ablakok jó replikák, ha felmerül az energetikai mutatók javításának igénye javasoljuk a jelenlegi nyílászárók korszerűsítését. A tok megőrzése javasolt, a tok és a fal közötti rés hőszigetelése belső oldalról megoldandó, az ablakkáva visszajavításával, takaróléc elhelyezésével. Ha súlyos anyaghiba nem indokolja, javasoljuk a szárnyak, és a nyitásirányok megtartását, egyéb esetben az előbbiek cseréjét. Javasolt továbbá a vízvető cseréje nagyobb kinyúlásúra, az ablakpárkány csatlakozás tömítésének cseréje, a megmaradó szárnyak pászítása. A hőszigetelés fokozására javasolt az üvegezés cseréje egyrétegű, a maival azonos vastagságú, keménybevonatos low-E üvegre. A külső szárnyban nem javasolt üvegszorító lécet használni, mert a víz aláfolyhat. Az újragyártásra kerülő elemek a meglévő részekhez igazított mérettel, és az azonos profilozással készítendők újra. A hőszigetelés fokozására javasoljuk az üvegezés cseréjét a legvékonyabb hőszigetelő üvegszerkezetre (pl. ún. Histoglas üveg, 3 mm üveg-4 mm légrés-3 mm low-e üveg, gáztöltés). A hőszigetelés belső beépítésével elkerülhető, hogy a külső megjelenés a vastagabb üveg miatt megváltozzon. Mivel a kettős ablakoknál a külső ablaküvegen nagyobb a páralecsapódás veszélye az alacsonyabb felületi hőmérséklet miatt, fontos, hogy az ablak a belső tér felé legyen zártabb. Javasolt az üvegezés rögzítése beszegezőléccel, a szárny ütközésnél bemart gumitömítés elhelyezése, és a megmaradó szárnyak pászítása. A szárnyak vasalatainak zöme, így különösen a vaskos fordítók, gombok, ütközők megőrzendők. A hiányok szükség szerinti pótlása, cseréje, az eredeti minta utáni gyártást kell, hogy jelentse.

A modern külső és belső ajtók ugyan nem képviselnek műemléki értéket, de cseréjüket csak akkor javasoljuk, ha a modern szerkezet külleme azt indokolja (pl. pince előtér ajtaja).

Egyes helyiségek eredeti elrendezése, funkciója és egykori díszítőfestései csak részben ismertek, a kivitelezés fázisában a festő-restaurátori és falkutatást, kivitelezés közbeni megfigyelést javaslunk a mellékelt kutatási terv szerint, mivel az épület fennmaradt értékeit nem tekinthetjük teljesen ismertnek, és a jelenleg tervezett beavatkozás rejtett műemléki érték előkerülését eredményezheti.

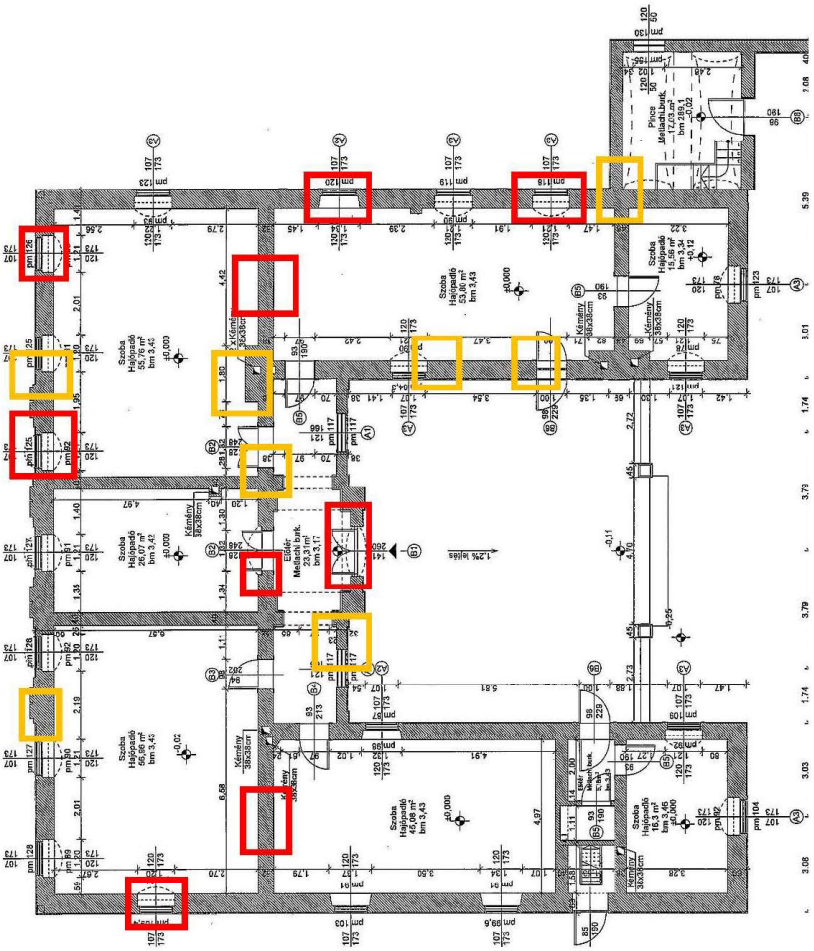
VI. Kutatási terv-(68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 6.1.1.-4. pontok szerint)

A dabasi Zlinszky kúria műemlék épületben korábban nem zajlott falkutatás. Mivel a ház építéstörténete a roncsolásos kutatás nélkül nem pontosítható kivitelezést közvetlenül megelőzően falkutatással járó épületkutatás kívánunk végezni a szokott módon, a vakolat rétegekben, előre kijelölt kutatószondákban való mechanikus eltávolításával a mellékelt kutatási tervben feltüntetett helyeken, a rejtett szerkezetek, átépítések, átalakítások feltáráshoz és megfigyeléséhez. Különösen a megszűntetett nyílászárók, elbontott belső osztófalak helyének és a sejthetően eltérő korú épületrészek egymáshoz való viszonyának feltárása indokolt.

Az épület építéstörténetét a sok rendelkezésre álló történeti adat ellenére csak részben tekinthetjük tisztázottnak, falkutatással járó épületkutatás legfőbb célja ezzel, hogy a ház építési periodizációját pontosítsa.

A helyszíni kutatásról napló készül, a feltárt jelenségeket szükséges számú és léptékű rajzon és fotókon is dokumentáljuk, majd a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet 3. melléklet 6.2.1-5. pontok szerint maghatározott adattartalmú, a további helyreállítási javaslatokat is tartalmazó Kutatási dokumentációban összegezzük.

A kutatószondák várható helye az alaprajzon

Nyílásformák, nyílásátalakítások, nyílás befalazások kutatása, a nyílások korának megállapítása

Falcsorbázatok keresése, vizsgálata, boltozatnyomok keresése a VI. helyiségben, periódusváltás megfigyelése a pince előterében